

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز

کرونا ویروس ۱۹ عامل ویروس اقتصادی ۲۰

گزارش کارشناسی
(هسته اقتصاد کلان)

گزارش شماره ۰۸ - سال ۱۳۹۸

تهیه شده در مرکز آموزش و پژوهش های اقتصادی و اجتماعی

شورای پژوهشی اتاق بازرگانی شیراز

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	<p style="text-align: center;">گزارش کارشناسی شورای پژوهشی</p>	<p style="text-align: center;">اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز</p>
تاریخ:		

<p>عنوان گزارش:</p> <p>کرونا ویروس ۱۹ عامل ویروس اقتصادی ۲۰</p>	
<p>هسته:</p> <p>اقتصاد کلان</p>	<p>نگارش:</p> <p>دکتر روح اله شهنازی (استادیار بخش اقتصاد دانشگاه شیراز)</p>

۱- مقدمه

کروناویروس^۱ در دسامبر ۲۰۱۹ از شهر ووهان چین شروع شد. ولی به سرعت به سایر کشورهای دنیا سرایت کرد. سوالی که پیش می‌آید اینکه آیا کروناویروس می‌تواند یک بیماری همه گیر جهانی تبدیل شود؟ در پاسخ به این سوال باید گفت با توجه به اینکه در حال حاضر اقتصاد جهانی به طور قوی مرتبط^۲ و یکپارچه^۳ است، بله. در حال حاضر با توجه به آمار روز ۱۳ مارس ۲۰۲۰ کرونا ویروس در ۱۱۸ کشور دنیا شناسایی شده است. کروناویروس صرفاً یک بیماری فردی و موثر بر سلامت فردی نیست، بلکه بیماری‌ای است که اثرات کلان اقتصادی آن بسیار بیش از اثرات فردی است. کروناویروس ۲۰۱۹ در سال ۲۰۲۰ اثرات مخربی بر اقتصاد جهانی و کشور ایران خواهد داشت. برای مثال با کاهش خدمات حمل و نقل درونی و بین کشوری، سبب محدودیت مبادلات و بازرگانی داخلی و خارجی شده و سبب افزایش هزینه‌های نهاده‌های تولیدی به دلیل اخلاص در زنجیره تامین می‌شود، که نتیجه‌ای جز کاهش رشد اقتصادی ندارد. از طرفی با افزایش عدم اطمینان روند آتی اقتصاد آسیب‌پذیر بنگاه‌ها بدلیل تغییرات شرایط کلان اقتصادی بیشتر می‌شود.

هدف از این گزارش بررسی کلیاتی در خصوص تاثیرات کروناویروس بر اقتصاد ایران و استان فارس و ارائه راهکارهایی در راستای کاهش و تسکین این تاثیرات در اقتصاد است. از این رو در ادامه گزارش شامل سه بخش می‌شود. ابتدا کلیاتی در خصوص وضعیت فعلی کروناویروس در جهان، ایران و استان فارس ارائه می‌شود. سپس اثرات اقتصاد کروناویروس در جهان و کشور بررسی و در نهایت پیشنهاداتی ارائه خواهد شد.

۱ . COVID-19

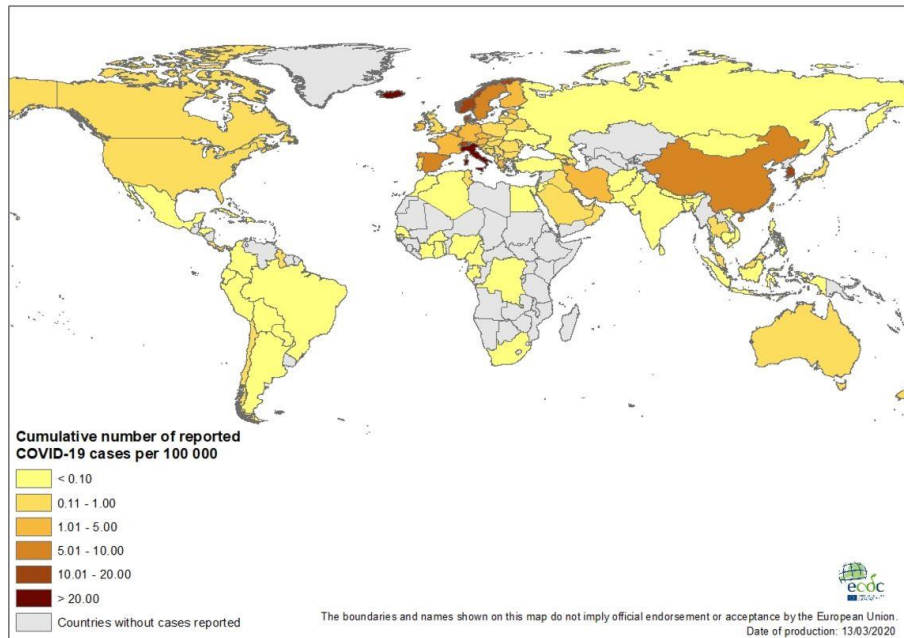
۲ . Connected

۳ . Integrated

۲- کلیات کروناویروس ۱۹

کروناویروس در دسامبر ۲۰۱۹ از شهر ووهان در استان هوبی^۱ چین شروع شد و به سرعت در برخی دیگر از استان‌های چین و همچنین سایر کشورهای دنیا سرایت کرد. همانطور که در شکل (۱) مشخص شده در حال حاضر با توجه به آمار روز ۱۳ مارس ۲۰۲۰ کرونا ویروس در ۱۱۸ کشور دنیا شناسایی شده است. در این تاریخ ۱۳۳۸۶۰ نفر به این ویروس مبتلا شده و ۴۹۶۷ فوت کرده‌اند. در شکل مشخص است که بیشترین تعداد مبتلایان در آسیا پس از چین، مربوط به کشورهای جنوب شرق آسیا و ایران است. بخش‌هایی از اروپای غربی دیگر بخش‌های درگیر در جهان هستند.

شکل (۱): شیوع کروناویروس ۱۹ در جهان

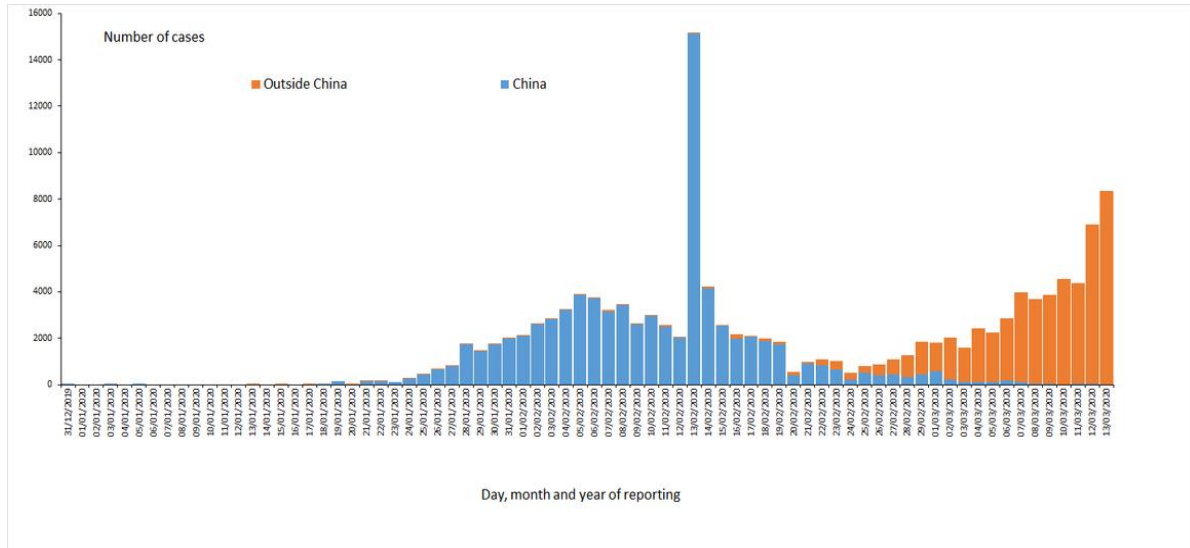
منبع: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>

در شکل (۲) روند روزانه افزایش مبتلایان به کروناویروس مشخص شده است. روند نشان می‌دهد از ۲۶ فوریه به بعد تعداد مبتلایان جدید در خارج از چین از مبتلایان جدید چینی سبقت گرفته است. در حالی که روند در چین کاملاً کاهشی شده و رو به صفر رفته در خارج از چین روند افزایشی است.

۱ . Hubei

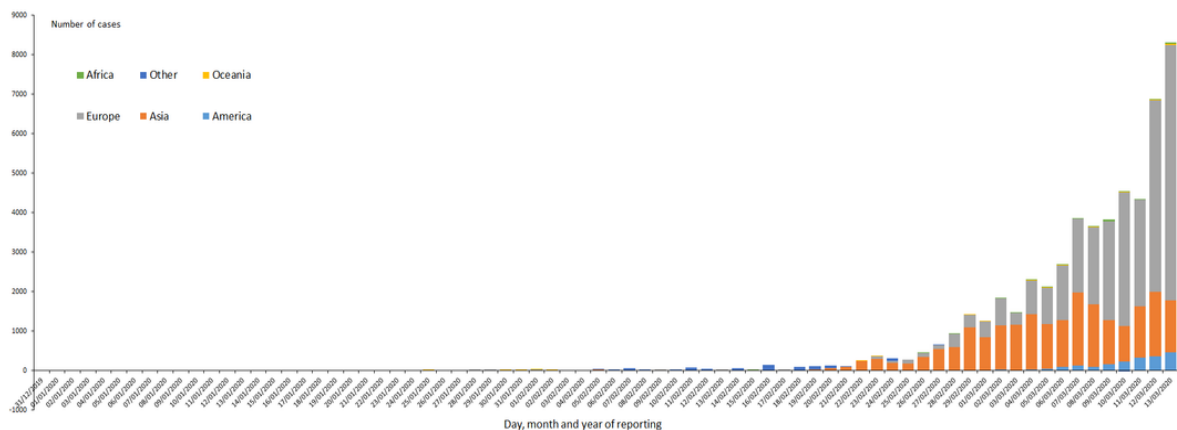
گزارش کارشناسی
شورای پژوهشی

شکل (۲): توزیع مبتلایان جدید به کروناویروس ۱۹ در جهان

منبع: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>

در شکل (۳) روند تعداد مبتلایان جدید به ویروس کرونا در جهان به جز چین مشخص شده است. روند نشان می‌دهد بیشترین تعداد مبتلایان جدید در حال حاضر مربوط اروپا و آسیای بدون لحاظ چین است. در خصوص مبتلایان جدید بیشترین تعداد در روزهای اخیر مربوط به اروپا است.

شکل (۳): توزیع مبتلایان جدید به کروناویروس ۱۹ در جهان بدون لحاظ چین

منبع: <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

در جدول (۱) تعداد کل ابتلای روزانه و رشد آن، موارد بهبود یافته و رشد آن، موارد فوتی و رشد آن، تراز ابتلا و نیاز بالقوه به بستری از ۳۰ بهمن ماه تا ۲۳ اسفند ۱۳۹۸ مشخص شده است. اطلاعات نشان می‌دهد روند رشد تعداد مبتلایان تا ۱۸ اسفند کاهش یافته و پس از آن در نرخ حدود ۱۲ درصد ثابت شده است. لازم به ذکر است که بر اساس سناریوی واقع بینانه مطالعه عباسی و محمدی (۱۳۹۸) اوج شیوع در اواسط فروردین بوده و تعداد مبتلایان به ۹۰ هزار نفر می‌رسد. اتفاق مهم و منفی‌ای که از ۱۸ اسفند افتاده بیشتر شدن نرخ رشد فوتی‌ها از بهبود یافته‌های کروناویروس است. یک شاخص مهم دیگر که در جدول مشخص شده مربوط به تراز ابتلا است، این شاخص از حاصل تفریق مبتلایان جدید از بهبودهای جدید در هر روز بدست می‌آید که منفی شدن این تراز به مفهوم روند رو به بهبود کروناویروس در کل کشور است و روند مثبت و افزایشی آن نشان می‌دهد هنوز به اوج بحران نرسیده‌ایم و وضعیت در حال بدتر شدن است. اطلاعات این تراز نیز نشان می‌دهد هنوز کروناویروس در ایران به اوج نرسیده و روند در روزهای آتی در حال بدتر شدن است.

شاخص نیاز بالقوه به بستری حاصل از تعداد ابتلا منهای مجموع تعداد بهبود یافته و تعداد فوتی است. این شاخص نشان می‌دهد ظرفیت بالقوه بستری و درمانی بیمارستانی مورد نیاز در کشور برای مقابله با بیماری چه وضعیتی دارد. بر اساس این شاخص نیز به صورت روزانه نیاز بالقوه به خدمات درمانی بیمارستانی در حال افزایش است. اگر این نیاز بالقوه از ظرفیت بالفعل و موجود بیمارستانی کشور بیشتر شود کشور دچار بحران درمانی شده و نرخ مرگ و میر ناشی از بیمار سرعت بیشتری می‌گیرد. متأسفانه در حال حاضر این شاخص نیز افزایشی بوده و برنامه‌ریزی دقیق و رصد روزانه برای ایجاد ظرفیت‌های جدید درمانی از طریق افزایش بودجه یا مشارکت سایر نهادها به حوزه درمان را الزامی می‌کند. البته امکانات نیروی‌های نظام کشور از جمله سپاه و ارتش در ایجاد بیمارستان‌های موقت با توجه به روند فعلی شاخص نیاز بالقوه به بستری یک مزیت راهبردی است. یک راهکار دیگر جبران عدم تطبیق نیاز بالقوه به بستری با ظرفیت‌های بالفعل درمانی کشور، افزایش آموزش در خصوص قرنطینه خانگی افراد مبتلا شده به کرونا است.

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

جدول (۱): آمارهای اصلی کروناویروس در ایران

نیاز بالقوه به بستری	تراز ابتلا	رشد فوتی	موارد فوتی	رشد بهبودها	موارد بهبود یافته	رشد ابتلا	تعداد کل ابتلا	
0			2				2	۳۰ بهمن
3	3	0.0	2			150.0	5	۱ اسفند
14	13	100.0	4			260.0	18	۲ اسفند
23	10	25.0	5			55.6	28	۳ اسفند
35	15	60.0	8			53.6	43	۴ اسفند
49	18	50.0	12			41.9	61	۵ اسفند
56	10	25.0	15		24	55.7	95	۶ اسفند
93	41	26.7	19	12.5	27	46.3	139	۷ اسفند
165	79	36.8	26	100.0	54	76.3	245	۸ اسفند
276	119	30.8	34	44.4	78	58.4	388	۹ اسفند
427	160	26.5	43	57.7	123	52.8	593	۱۰ اسفند
749	333	25.6	54	42.3	175	64.9	978	۱۱ اسفند
1144	407	22.2	66	66.3	291	53.5	1501	۱۲ اسفند
1824	691	16.7	77	49.5	435	55.6	2336	۱۳ اسفند
2278	469	19.5	92	26.9	552	25.1	2922	۱۴ اسفند
2667	404	16.3	107	33.9	739	20.2	3513	۱۵ اسفند
3710	1060	15.9	124	23.5	913	35.1	4747	۱۶ اسفند
4009	320	16.9	145	82.8	1669	22.7	5823	۱۷ اسفند
4238	278	33.8	194	27.9	2134	12.8	6566	۱۸ اسفند
4530	335	22.2	237	12.2	2394	9.1	7161	۱۹ اسفند
5020	544	22.8	291	14.1	2731	12.3	8042	۲۰ اسفند
5687	730	21.6	354	8.3	2959	11.9	9000	۲۱ اسفند
6370	758	21.2	429	10.7	3276	11.9	10075	۲۲ اسفند
7321	1036	19.8	514	7.7	3529	12.8	11364	۲۳ اسفند

منبع: محاسبات تحقیق بر اساس آمار روزانه وزارت بهداشت

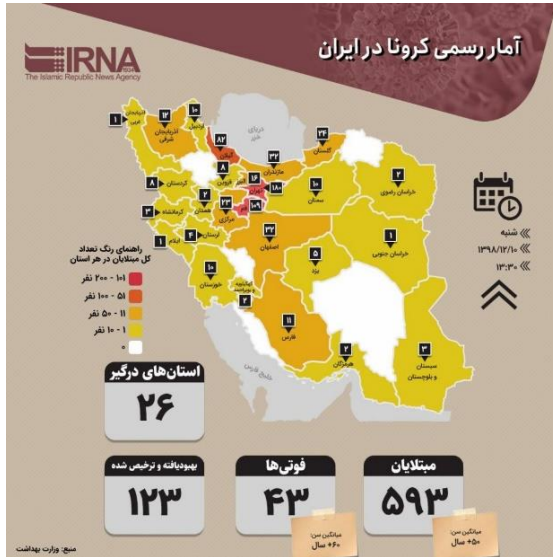
در شکل‌های (۴) تا (۷) وضعیت استانی کروناویروس در چهار هفته اخیر مشخص شده است. اطلاعات نشان می‌دهد روند رشد شیوع در استان‌های تهران، مازندران، قم، اصفهان، گیلان و مرکزی بالاتر از سایر استان‌ها بوده است. روند رشد استانی شیوع نشان می‌دهد نزدیکی به تهران و قم با میزان شیوع استانی کاملاً ارتباط نزدیک دارد.

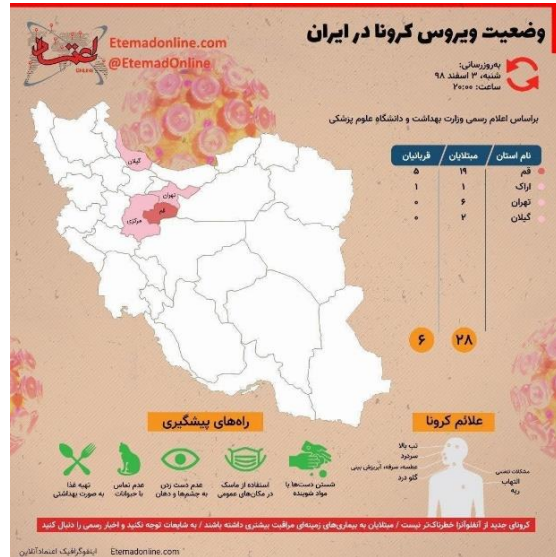
گزارش کارشناسی شورای پژوهشی

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00

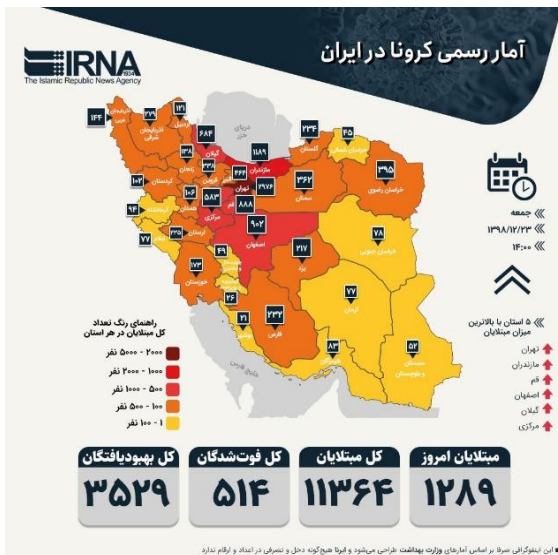
تاریخ:

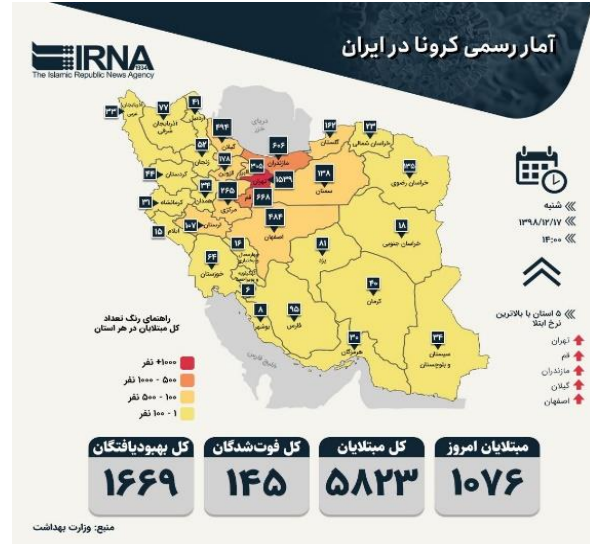
شکل (۶): وضعیت استانی کرونا ویروس ۹۸/۱۲/۱۰

شکل (۵): وضعیت استانی کرونا ویروس ۹۸/۱۲/۳

شکل (۸): وضعیت استانی کرونا ویروس ۹۸/۱۲/۲۳

شکل (۷): وضعیت استانی کرونا ویروس ۹۸/۱۲/۱۷

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

۳- اثرات اقتصادی کروناویروس

کروناویروس از سه کانال اصلی بر اقتصاد موثر است. **اول کانال عرضه؛** کروناویروس از طریق ایجاد اختلالات قابل توجه در زنجیره تأمین جهانی، توقف فعالیت‌های اقتصادی و بسته شدن کارخانه‌ها و رکود در بسیاری از فعالیت‌های بخش خدمات عرضه اقتصاد را تحت تاثیر قرار می‌دهد. از طرفی با توجه به اثر مرگ و میر و کاهش نیروی انسانی و اثر بیماری بر کاهش فعالیت و بهره‌وری نیروی کار شوک در طرف عرضه ایجاد می‌شود. نتایجی چون افزایش اخراج و بیکاری نیروی کار نتایج قابل پیش‌بینی در این خصوص است. **دوم کانال تقاضا؛** در نتیجه شیوع کروناویروس کاهش زیادی در مسافرت‌های تجاری و گردشگری، تقاضای فعالیت‌های مرتبط با حمل و نقل، کاهش در خدمات آموزشی و کاهش سرگرمی و خدمات تفریحی اتفاق می‌افتد. این تغییر در تقاضا ناشی از تغییر در ترجیحات مصرف‌کننده به دلیل ترس و در نتیجه تغییر الگوی مصرف است. انتظار می‌رود نتیجه کلان این کاهش تقاضا کاهش سرعت گردش پول باشد. **سوم کانال عدم اطمینان؛** بر اساس این کانال کروناویروس از طریق ایجاد عدم اطمینان نسبت به آینده اقتصاد سبب کاهش در مصرف کالاها و خدمات و تاخیر تصمیمات مرتبط با سرمایه‌گذاری خواهد شد. به عبارتی افزایش ترس جهانی و عدم اطمینان پیش روی سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، تصمیمات سرمایه‌گذاری را به تاخیر می‌اندازد. Boone, L. (2020) در مطالعه‌ای در غالب دو سناریو به بررسی تاثیر کروناویروس بر نرخ رشد مناطق مختلف جهان پرداخته است. اول، سناریوی شیوع^۱ شامل حالتی که کروناویروس صرفاً در چین شیوع یافته و در سایر کشورها شیوع نیابد. دوم، سناریوی نزولی^۲ حالتی است که به جز چین کرونا ویروس در منطقه گسترده‌تری از آسیا- پاسیفیک^۳ (شامل شرق، جنوب و جنوب شرقی آسیا و اقیانوسیه) و اقتصادهای پیشرفته در نیمکره شمالی گسترش یابد. نتایج بدست آمده از دو سناریو در شکل (۹) ارائه شده است. بر اساس سناریوی اول نرخ رشد اقتصاد جهانی نیم و بر اساس سناریوی دوم ۱،۵ درصد نسبت به حالت پایه کاهش می‌یابد.

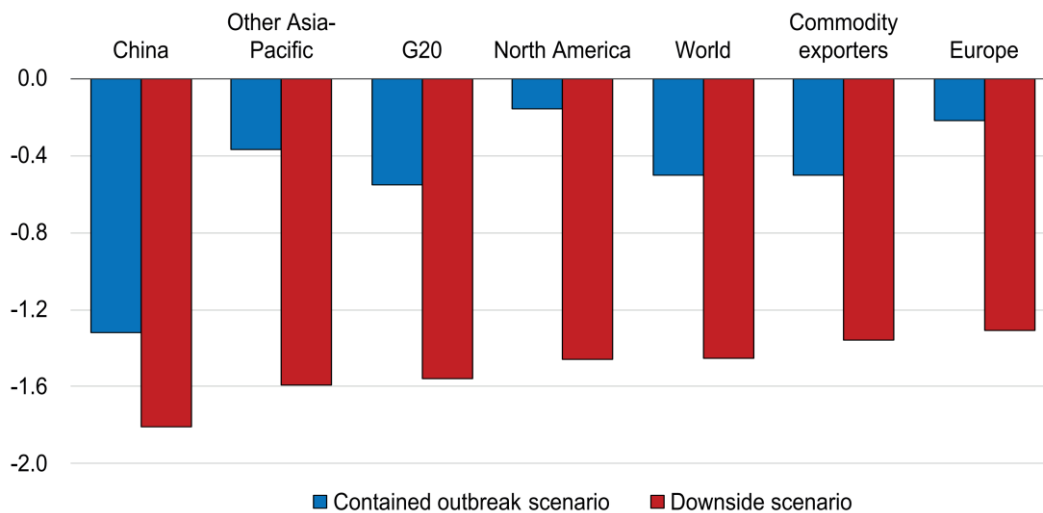
در خصوص تاثیر کروناویروس بر اقتصاد ایران به طور کلی دو دوره را باید تقسیم کرد. دوره اول زمانی که کروناویروس وارد ایران نشده بود و دوره دوم زمانی که کروناویروس به ایران نیز وارد شده است. در دوره اول با کاهش میزان تولید در چین و به دنبال تضعیف زنجیره تأمین جهانی، میزان تولید تمامی صنایع وابسته به نهاده‌ها و کالاهای واسطه‌ای چینی در سایر کشورها کاهش می‌یابد (McKibbin & Fernando, 2020).

-
- ۱ . outbreak scenario
  - ۲ . Downside scenario
  - ۳ . Asia-Pacific region

شکل (۹): اثر منفی کروناویروس بر نرخ رشد مناطق در سال ۲۰۲۰ نسبت به حالت پایه (درصد)

منبع: Boone, L. (2020)

در چین در ابتدای شیوع کروناویروس انبارهای برخی اسکله های چین پر شد زیرا به دلیل کاهش تقاضا و حمل و نقل و در نتیجه عدم وجود کامیون امکان جابجایی مواد اولیه از بنادر به کارخانه ها وجود نداشت و از این رو بسیاری از کارخانه ها بدلیل فقدان دسترسی به قطعات بیکار شدند. در حال حاضر سه پنجم ظرفیت کامیون های چین به کار برگشته اند و کار در برخی بنادر به حالت عادی برگشته است. هر چند هنوز بسیاری از کارخانه ها با کسری از ظرفیت کار می کنند چون کامیون نمی توانند کالای نهایی را تحویل دهند، محدودیت خطوط حمل و نقل کانتینر بسیاری از سفرهای دریایی را لغو کرده اند. پکن در حال حاضر تلاش می کند تا اقتصادی به رکود رفته را مجدد به حالت عادی برگرداند یکی از بزرگترین موانع صنعت لجستیک نیمه فلج این کشور است. هر چند چین دارای بزرگترین و جدیدترین فرودگاه ها در جهان است، اما استفاده از آنها به دلیل انسداد جاده ها، قرنطینه ها و تعطیلی کارخانه ها بسیار سخت است. از طرفی شرکت Maersk یکی از بزرگترین شرکت های کشتیرانی دنیا پس از شروع کرونا در چین بخشی از حمل و نقل را قطع کرد. این روند روی داده در چین نشان می دهد حمل و نقل جهانی یکی از بزرگترین آسیب دیدگان از کروناویروس است. به گفته تیم هاگسلی^۱، مدیر اجرایی کشتیرانی ماندارین^۲، نرخ اجاره روزانه تانکرها و باری های

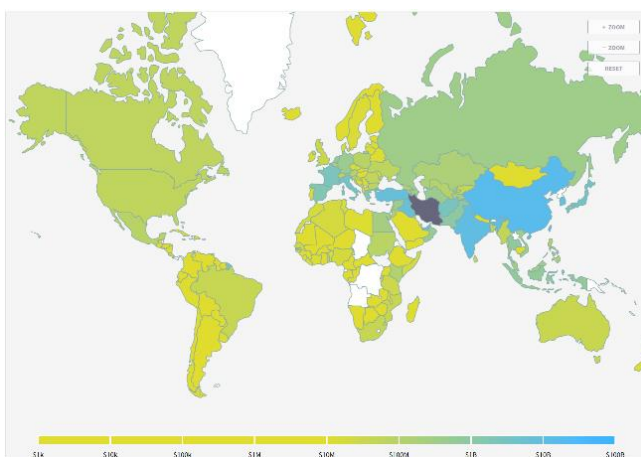
۱ . Tim Huxley

۲ . Mandarin Shipping

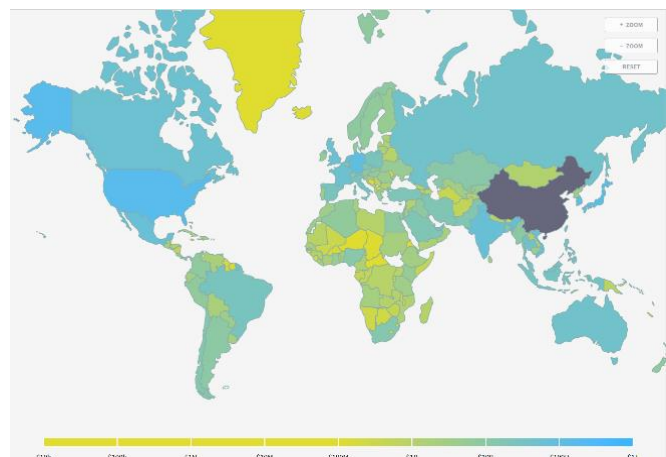
کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

حمل و نقل دریایی نسبت به اوایل ژانویه ۲۰۲۰ بیش از ۷۰ درصد کاهش یافته است^۱. یا IATA تخمین می زند که صنعت حمل و نقل هوایی می تواند تا ۲۹ میلیارد دلار زیان کند (di Mauro, 2020). بنابراین سرریزهای اقتصاد چین به سایر کشورها از مسیر تجارت، جریان سرمایه و تغییر در حق بیمه ریسک در بازارهای مالی جهانی ممکن است. از طرفی بورس های جهانی به دلایل انتظارات منفی در خصوص کاهش سودآوری بنگاه ها دچار رکود و ریزش شده اند. یکی از مسیرهای اثرگذاری رکود چین بر جهان از مسیر تقاضا است. چین یکی از بزرگترین متقاضیان کالا و خدمت در جهان است. برای مثال چین بزرگترین منبع تقاضای اقتصاد جهانی است برای مثال ۴۰ درصد درآمد صنایع خودرویی آلمان از چین است که در روزهای اخیر به شدت کاهش یافته و البته پیش بینی می شود این روند موقت باشد (di Mauro, 2020).

با توجه به کاهش تقاضای مواد اولیه در چین قیمت این مواد در چین کاهش یافت. بنابراین کشورهایی که چین جزء شرکای تجاری مهم آنها باشد در مرحله اول آسیب می بینند. در شکل (۱۰) مهمترین شرکای تجاری چین مشخص شده است. همچنین در شکل (۱۱) مهمترین شرکای تجاری ایران مشخص شده اند. اطلاعات این شکل و جدول (۲) نشان می دهد چین مهمترین شریک تجاری ایران به لحاظ واردات از ایران است. بنابراین هرگونه کاهش توان مالی چین در واردات یا کاهش قیمت کالاهای وارداتی در چین به طور مستقیم سبب آسیب به تجارت و درآمدهای ارزی ایران می شود. البته از آنجا که مساله کروناویروس در چین رو به اتمام است، در صورتی که ایران بتوان هرچه سریع تر مساله کروناویروس را حل کند پس از کاهش بازده برای مدتی امکان برگشت و حتی بهبودی سریع برای جبران رکودهای قبلی در برخی بخش ها وجود دارد.

شکل (۱۱): صادرات ایران در سال ۲۰۱۷

شکل (۱۰): صادرات چین در سال ۲۰۱۷

منبع: <https://atlas.cid.harvard.edu/>

۱ . <https://www.nytimes.com/2020/02/27/business/economy/china-coronavirus-shipping-ports.html>

گزارش کارشناسی شورای پژوهشی

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00

تاریخ:

جدول (۲): مهمترین بازارهای هدف صادراتی ایران (میلیون دلار- هزارتن- درصد)

رتبه در سال ۹۷	نام کشور	سال ۱۳۹۷		درصد سهم ارزشی	سال ۱۳۹۶		درصد تغییرات	
		ارزش	وزن		ارزش	وزن	ارزش	وزن
۱	چین	۹۲۱۸	۳۲۱۶۸	۲۰,۸	۹۰۱۲	۳۵۱۳۱	۲	-۸
۲	عراق	۸۹۶۱	۱۹۷۶۸	۲۰,۲	۶۵۵۵	۱۳۲۵۴	۳۷	۴۹
۳	امارات متحده عربی	۵۹۵۵	۱۳۷۵۱	۱۳,۴	۶۷۷۱	۱۸۲۲۰	-۱۲	-۲۵
۴	افغانستان	۲۹۲۷	۵۶۷۲	۶,۶	۲۷۸۵	۵۹۱۹	۵	-۴
۵	جمهوری کره	۲۵۶۸	۴۹۱۵	۵,۸	۴۳۸۶	۱۰۰۴۴	-۴۱	-۵۱
۶	ترکیه	۲۳۶۹	۶۷۶۳	۵,۳	۳۹۶۳	۱۴۳۰۴	-۴۰	-۵۳
۷	هند	۲۰۴۳	۸۳۶۶	۴,۶	۲۷۳۶	۹۸۳۶	-۲۵	-۱۵
۸	پاکستان	۱۲۴۷	۲۸۰۷	۲,۸	۹۱۹	۲۱۵۷	۳۶	۳۰
۹	اندونزی	۷۸۷	۲۱۰۹	۱,۸	۶۴۹	۱۹۹۳	۲۱	۶
۱۰	عمان	۷۲۹	۲۰۹۰	۱,۶	۵۵۲	۱۹۱۲	۳۲	۹
۱۱	تایلند	۷۱۰	۱۵۸۶	۱,۶	۷۳۴	۱۸۱۳	-۳	-۱۳
۱۲	آذربایجان	۴۱۱	۸۲۴	۰,۹	۳۲۶	۷۱۳	۲۶	۱۶
۱۳	ترکمنستان	۴۰۰	۷۳۶	۰,۹	۴۱۸	۸۸۲	-۴	-۱۷
۱۴	فدراسیون روسیه	۲۸۱	۵۰۰	۰,۶	۲۹۲	۵۲۶	-۴	-۵
۱۵	تایوان	۲۷۹	۵۷۲	۰,۶	۵۷۷	۱۲۵۱	-۵۲	-۵۴
۱۶	ایتالیا	۲۷۶	۴۶۸	۰,۶	۴۲۳	۷۶۵	-۳۵	-۳۹
۱۷	آلمان	۲۵۴	۱۱۹	۰,۶	۳۶۱	۵۰	-۲۹	۱۳۹
۱۸	کویت	۲۵۳	۳۷۳۵	۰,۶	۲۵۲	۲۹۵۲	۰	۲۷
۱۹	مالزی	۲۴۷	۶۰۴	۰,۶	۲۰۶	۶۳۶	۲۰	-۵
۲۰	ژاپن	۲۴۱	۴۳۰	۰,۵	۴۲۲	۹۹۲	-۴۳	-۵۷
جمع بیست کشور		۴۰۱۵۶	۱۰۷۹۸۳	۹۰,۶	۴۲۳۳۹	۱۲۳۳۵۱	-۵	-۱۲,۵

منبع: گزارش عملکرد تجارت خارجی ایران (۱۳۹۷)

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

در جدول (۲) مهمترین بازارهای هدف صادراتی ایران مشخص شده است. مشخص است که مهمترین بازارهای هدف صادراتی ایران یا کشورهایی مانند چین، کره جنوبی، ایتالیا و آلمان هستند که در حال حاضر درگیر کروناویروس می‌باشند یا کشورهای همسایه مانند عراق، افغانستان و امارات که پس از شیوع کروناویروس در ایران مرزهای ارتباطی خود بر ایران را بسته‌اند. به گفته دبیر شورای اطلاع رسانی گمرک در طی ۱۱ ماه سال جاری، میزان صادرات ایران به کشورهای عضو اتحادیه اقتصادی اوراسیا در مجموع یک میلیارد و ۲۴۴ میلیون و ۵۳۶ هزار و ۲۱۰ دلار بوده است که این مقدار در مدت مشابه سال ۹۷، با میزان ۵۵۰ میلیون و ۴۱۰ هزار و ۹ دلار، رشد ۱۰۵ درصدی را به همراه داشته است^۱، که متأسفانه بدلیل وضعیت فعلی کروناویروس در ایران این بخش از صادرات کشور نیز دچار مشکل شده است. در جدول (۳) دسته‌بندی کل فعالیت‌های اقتصادی کشور و اثرپذیری آنها از کروناویروس به صورت مستقیم و غیرمستقیم با توجه به موارد مشاهده شده در چین و مبانی نظری مشخص شده است. بر این اساس فعالیت‌هایی که به طور مستقیم بیشترین اثر منفی را می‌پذیرند عبارتند از: فعالیت‌های عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت، حمل و نقل ریلی، جاده‌ای، آبی (با توجه به اینکه اوج و پیک سفرهای دریایی از بیستم اسفندماه تا پانزدهم فروردین ماه است) و هوایی، انبارداری و فعالیت‌های پشتیبانی حمل و نقل، فعالیت‌های پست و پیک، فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا مانند اقامتگاه‌ها و رستوران‌ها و آموزش در همه سطوح. برخی فعالیت‌های نیز به لحاظ اقتصادی اثر مثبت دریافت می‌کنند مانند صنایع تولید داروها و فراورده‌های دارویی و شیمیایی و گیاهی، اطلاعات و ارتباطات و کلیه فعالیت‌های مربوط به سلامت انسان.

۱ . <https://www.isna.ir/news/98122015329/>

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

جدول (۳) دسته‌بندی کل فعالیت‌های اقتصادی کشور و اثرپذیری آنها از کروناویروس

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
A01	کشاورزی، شکار، جنگلداری و ماهیگیری		اثر منفی	14.51	9.02	1.61
A0110	زراعت و باغداری		اثر منفی	13.17	6.61	1.99
A0120	پرورش حیوانات		اثر منفی	1.09	1.80	0.60
A012010	گاو‌داری صنعتی		اثر منفی	0.03	0.21	0.12
A012020	دام سنتی		اثر منفی	0.94	1.27	0.74
A012030	مرغداری		اثر منفی	0.10	0.26	0.38
A012040	پرورش زنبور عسل، کرم ابریشم، شکار و سایر فعالیت‌های کشاورزی		اثر منفی	0.03	0.06	0.42
A0130	جنگلداری		اثر منفی	0.08	0.07	1.20
A0140	ماهیگیری		اثر منفی	0.17	0.53	0.32
B02	استخراج معادن		اثر منفی	3.45	13.55	0.25
B0210	استخراج نفت خام، گاز طبیعی و خدمات پشتیبانی معادن		اثر منفی	3.03	12.77	0.24
B0220	استخراج سایر معادن		اثر منفی	0.42	0.78	0.54
C03	صنعت			9.97	15.84	0.63
C0310	تولید محصولات غذایی		اثر منفی	3.35	2.78	1.21
C0311	تولید انواع آشامیدنیها		اثر منفی	0.11	0.08	1.34

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
C0312	تولید فرآورده های توتون و تنباکو			0.00	0.06	0.00
C0313	تولید منسوجات		اثر منفی	0.17	0.55	0.31
C0314	تولید پوشاک		اثر منفی	0.12	0.28	0.42
C0315	تولید چرم و فرآورده های وابسته		اثر منفی	0.00	0.15	0.03
C0316	تولید چوب و محصولات چوبی به جز مبلمان، حصیر و مواد حصیر بافی		اثر منفی	0.18	0.54	0.34
C0317	تولید کاغذ و فرآورده های کاغذی		اثر منفی	0.11	0.22	0.49
C0318	چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده		اثر منفی	0.15	0.09	1.61
C0319	تولید کک، فرآورده های حاصل از پالایش نفت		اثر منفی	0.49	0.90	0.54
C0320	تولید مواد شیمیایی و فرآورده های شیمیایی	اثر مهم		1.30	2.44	0.53
C0321	تولید داروها و فرآورده های دارویی و شیمیایی و گیاهی	اثر مثبت		0.17	0.42	0.39
C0322	تولید فرآورده های لاستیکی و پلاستیکی		اثر منفی	0.63	0.55	1.15
C0323	تولید سایر فرآورده های معدنی غیر فلزی		اثر منفی	1.29	1.26	1.02
C0324	تولید فلزات پایه		اثر منفی	0.35	1.55	0.22
C0325	تولید محصولات فلزی ساخته شده، به جز ماشین آلات و تجهیزات		اثر منفی	0.65	0.90	0.72
C0326	تولید محصولات رایانه ای، الکترونیکی و نوری		اثر منفی	0.10	0.20	0.49
C0327	تولید تجهیزات برقی		اثر منفی	0.18	0.43	0.41

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
C0328	تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر		اثر منفی	0.24	0.42	0.59
C0329	تولید وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر		اثر منفی	0.07	1.41	0.05
C0330	تولید سایر تجهیزات حمل و نقل		اثر منفی	0.01	0.14	0.10
C0331	تولید مبلمان		اثر منفی	0.18	0.25	0.73
C0332	تولید سایر مصنوعات		اثر منفی	0.03	0.14	0.19
C0333	تعمیر و نصب ماشین آلات و تجهیزات		اثر منفی	0.09	0.06	1.46
D04	تأمین برق، گاز، بخار و تهبویه هوا		اثر منفی	12.92	4.94	2.62
D0410	تولید، انتقال و توزیع برق		اثر منفی	0.64	0.46	1.38
D0420	تولید و توزیع گاز طبیعی		اثر منفی	12.28	4.47	2.75
E05	آبرسانی، مدیریت پسماند، فاضلاب و فعالیت های تصفیه		اثر منفی	0.38	0.26	1.45
F06	ساختمان		اثر منفی	6.81	4.27	1.59
F0610	ساختمان های مسکونی		اثر منفی	1.24	0.80	1.56
F0620	سایر ساختمان ها		اثر منفی	5.57	3.48	1.60
G07	عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت	اثر منفی		9.76	10.94	0.89
G0710	عمده فروشی، خرده فروشی به جز وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت	اثر منفی		8.76	10.09	0.87
G0720	عمده فروشی، خرده فروشی و تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتورسیکلت	اثر منفی		1.00	0.85	1.18

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
H09	حمل و نقل و انبارداری و پست	اثر منفی		7.28	7.11	1.02
H0910	حمل و نقل زمینی و حمل و نقل با خط لوله	اثر منفی		6.89	6.19	1.11
H091010	حمل و نقل از طریق راه آهن بین شهری	اثر منفی		0.00	0.12	0.02
H091020	سایر حمل و نقل زمینی	اثر منفی		6.35	5.86	1.08
H091050	حمل و نقل از طریق لوله		اثر منفی	0.54	0.21	2.55
H0920	حمل و نقل آبی	اثر منفی		0.00	0.21	0.00
H0930	حمل و نقل هوایی	اثر منفی		0.23	0.17	1.38
H0940	انبارداری و فعالیت های پشتیبانی حمل و نقل	اثر منفی		0.13	0.49	0.27
H0950	فعالیت های پست و پیک	اثر منفی		0.02	0.05	0.44
I08	فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا	اثر منفی		0.51	1.33	0.38
I0810	تامین جا(اقامتگاه ها)	اثر منفی		0.20	0.18	1.09
I0820	فعالیت های خدماتی مربوط به غذا و آشامیدنی ها(رستوران ها و ...)	اثر منفی		0.31	1.15	0.27
J10	اطلاعات و ارتباطات	اثر مثبت		0.41	2.01	0.20
J1010	ارتباطات	اثر مثبت		0.19	1.32	0.14
J1020	سایر فعالیت های اطلاعات و ارتباطات	اثر مثبت		0.22	0.70	0.31
K11	فعالیت های مالی و بیمه	اثر منفی		0.97	2.01	0.48

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
K1110	بانک و موسسات مالی	اثر منفی		0.41	1.04	0.40
K1120	بیمه	اثر منفی		0.45	0.55	0.81
K1130	سایر فعالیت های خدمات مالی و بیمه	اثر منفی		0.11	0.41	0.27
L12	املاک و مستغلات		اثر منفی	15.15	12.74	1.19
L1210	خدمات واحدهای مسکونی شخصی		اثر منفی	9.05	7.39	1.22
L1220	خدمات واحدهای مسکونی اجاری		اثر منفی	4.68	3.57	1.31
L1230	خدمات واحدهای غیرمسکونی		اثر منفی	1.28	1.58	0.81
L1240	خدمات دلانان مستغلات		اثر منفی	0.15	0.19	0.79
M13	فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی		اثر منفی	0.62	1.01	0.62
M1310	تحقیق و توسعه		اثر منفی	0.05	0.13	0.37
M1320	سایر فعالیت های حرفه ای، علمی و فنی		اثر منفی	0.53	0.84	0.64
M1330	فعالیت های دامپزشکی		اثر منفی	0.04	0.03	1.21
N14	فعالیت های اداری و خدمات پشتیبانی		اثر منفی	0.44	0.46	0.96
O15	اداره امور عمومی، خدمات شهری و تامین اجتماعی		اثر منفی	5.47	5.30	1.03
O1510	امور عمومی و خدمات شهری		اثر منفی	2.53	2.67	0.95
O151010	امور عمومی		اثر منفی	0.50	0.83	0.60

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
O151020	خدمات شهری		اثر منفی	2.03	1.84	1.10
O1520	امور دفاعی و انتظامی		اثر منفی	2.69	2.41	1.11
O152010	امور دفاعی		اثر منفی	2.00	1.58	1.27
O152020	امور انتظامی		اثر منفی	0.69	0.83	0.82
O1530	تأمین اجتماعی اجباری	اثر مثبت		0.25	0.21	1.18
P16	آموزش		اثر منفی	4.17	3.38	1.23
P1610	آموزش ابتدائی		اثر منفی	1.32	1.10	1.20
P161010	آموزش ابتدائی دولتی		اثر منفی	1.26	1.04	1.21
P161020	آموزش ابتدائی خصوصی		اثر منفی	0.06	0.05	1.01
P1620	آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای		اثر منفی	1.88	1.20	1.57
P162010	آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای دولتی		اثر منفی	1.82	1.12	1.62
P162020	آموزش متوسطه عمومی و متوسطه فنی و حرفه‌ای خصوصی		اثر منفی	0.06	0.08	0.86
P1630	آموزش عالی		اثر منفی	0.86	0.98	0.88
P163010	آموزش عالی دولتی		اثر منفی	0.47	0.55	0.85
P163020	آموزش عالی خصوصی		اثر منفی	0.39	0.43	0.91
P1640	آموزش بزرگسالان		اثر منفی	0.10	0.11	0.97

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

ردیف	دسته بندی کل فعالیت های اقتصادی	بخش های تحت تاثیر به صورت مستقیم	بخش های تحت تاثیر به صورت غیر مستقیم	سهم بخش از کل ارزش افزوده استان فارس	سهم بخش از کل ارزش افزوده کشور	ضریب مکانی بخش در استان فارس
P164010	آموزش بزرگسالان دولتی	اثر منفی		0.06	0.05	1.29
P164020	آموزش بزرگسالان خصوصی	اثر منفی		0.04	0.06	0.73
Q17	فعالیت های مربوط به سلامت انسان و مددکاری اجتماعی	اثر مثبت		6.52	4.91	1.33
Q1710	فعالیت های مربوط به سلامت انسان	اثر مثبت		6.37	4.67	1.36
Q171010	فعالیت های مربوط به سلامت انسان دولتی	اثر مثبت		2.84	1.99	1.43
Q171020	فعالیت های مربوط به سلامت انسان خصوصی	اثر مثبت		3.53	2.68	1.32
Q1720	مددکاری اجتماعی	اثر مثبت		0.14	0.23	0.62
R18	فعالیت های هنر، سرگرمی، تفریح و سایر خدمات	اثر منفی		0.65	0.93	0.70
R1810	هنر، سرگرمی و تفریح	اثر منفی		0.27	0.36	0.75
R1820	سازمان های مذهبی و سازمان های دارای عضو	اثر منفی		0.14	0.17	0.83
R1830	تعمیر رایانه و کالاهای شخصی و خانگی	اثر منفی		0.03	0.04	0.85
R1840	سایر فعالیت های خدماتی شخصی	اثر منفی		0.21	0.37	0.58

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

بر اساس تحلیل بخش‌های اقتصادی متاثر از کروناویروس مشخص می‌شود یکی از مهمترین بخش‌های اقتصادی متاثر بخش گردشگری و فعالیت‌های مرتبط با آن است. این اثر از این رو برای ایران مهم است که در سال‌های اخیر، پس از تحریم‌های شدید امریکا یکی از منابع اصلی درآمدهای ارزی ایران درآمدهای گردشگری بود. برای مثال به گفته رییس سازمان میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری کشور در سال ۱۳۹۷ درآمد ارزی از محل گردشگری برای کشور ۱۱,۸ میلیارد بوده است.^۱ در سال ۲۰۱۸ بر اساس گزارش سازمان جهانی گردشگری، ایران با ۴۹ درصد رشد پس از اکوادور در رتبه دوم سریع‌ترین کشورها از حیث رشد جذب گردشگر خارجی قرار گرفته بود. به عبارتی مجموع گردشگران کشور از ۴,۸۶۷ میلیون توریست خارجی در سال ۲۰۱۷ به ۷,۲۹۵ میلیون نفر در سال ۲۰۱۸ رسیده بود.^۲ همچنین بر اساس گفته معاون گردشگری وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی تعداد گردشگران خارجی در شش ماه اول سال ۹۸ به مرز پنج میلیون نفر رسیده است. در همین مدت، نزدیک به چهار میلیون و ۲۶۰ هزار نفر از ایران به خارج از کشور سفر کرده‌اند. بر این اساس، آمار سفرهای خارجی ایرانی‌ها در شش ماه نخست امسال ۱۶ درصد بیشتر شده است. سفر گردشگران خارجی به ایران نیز در همین مدت حدود ۲۶ درصد بیشتر از مدت زمان مشابه در سال ۹۷ بوده است.^۳ بنابراین آسیب به گردشگری در شرایط تحریمی فعلی برای اقتصاد ایران بسیار زیان بخش است.

تاثیر کرونا ویروس بر گردشگری در دو دوره قابل تقسیم است. دوره‌ای که هنوز کروناویروس وارد ایران نشده بود. در این دوره مواجهه با کاهش شدید گردشگران از کشورهایی که کرونا ویروس در آنها شیوع یافته بود، هستیم. مثلاً در این دوره کروناویروس در چین از دو مسیر بر گردشگری کشورهای خاورمیانه از جمله ایران تاثیر دارد. اول عامل کشش^۴ است. به این مفهوم که این کشورها مسیر گردشگری خود بر چینی‌ها را می‌بندند و امکان حضور چینی‌ها کاهش می‌یابد. دومین مورد عامل فشار^۵ به این معنی که با رکود در اقتصاد چین توان مالی گردشگران چینی کاهش یافته و در نتیجه تقاضای سفر آنها کاهش می‌یابد (Arezki & Nguyen, 2020). تاثیر بعدی کروناویروس بر گردشگری مربوط به دوره‌ای است که کروناویروس در ایران نیز شیوع یافته است (یعنی از ۳۰ بهمن ۱۳۹۸). در این دوره گردشگری خارجی به ایران با اثر عامل مسدودسازی^۶ مرز سایر کشورها بر ایران و قطع ارتباطات ورودی گردشگر از طرف کشورهای فرستنده گردشگر متوقف می‌شود. لازم به ذکر است مطالعه «توریسم اکانامیکس»، تاثیر ویروس «کرونا» بر گردشگری

۱ . <https://www.isna.ir/news/98021407235/>

۲ . <https://www.khabaronline.ir/news/1306763/>

۳ . <http://www.cfici.org/5>

۴ . pull factor

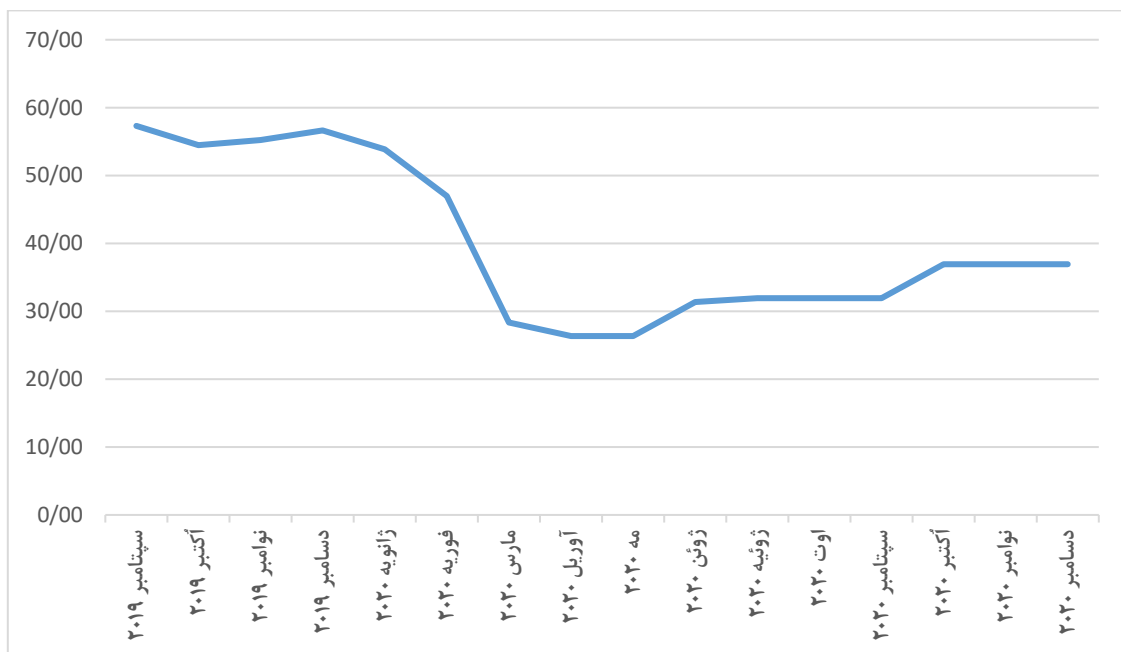
۵ . push factor

۶ . Block factor

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

جهانی در سال جاری را ۹,۱ درصد کاهش سفر ارزیابی کرده که این رقم بیشترین افتی است که توسط «توریسم اکانامیکس» در ۴۰ سال تخمین زده شده است.^۱ اثر دیگر کروناویروس بر درآمدهای نفتی ایران است. با کاهش حدود ۲۰ دلاری قیمت‌های نفت و طبق شکل (۱۲) و پیش‌بینی‌ای که آژانس بین‌المللی انرژی دارد که اثر این افت قیمت تا اواخر سال ۲۰۲۰ باقی می‌ماند، افت زیادی در درآمدهای نفتی ایران رخ می‌دهد.

شکل (۱۲): روند موجود و پیش‌بینی آتی قیمت‌های نفت

منبع: <https://www.eia.gov/outlooks/steo/realprices/>

با کاهش ۲۰ دلاری قیمت نفت با فرض خوش‌بینانه فروش روزانه ۲۰۰ هزار بشکه نفت خام، درآمد ماهیانه کشور از محل فروش نفت خام حدود ۱۲۰ هزار دلار معادل ۱۸۰۰ میلیارد تومان کاهش می‌یابد. لازم به ذکر است که این کاهش با فرض عدم تغییر در مقدار فروش است. برگشت قیمت نفت به روند قبلی تا حد زیادی بستگی به موفقیت جهانی به ریشه‌کنی بیماری کرونا و برگشت اقتصاد جهانی به رونق دارد.

۱ . <https://www.isna.ir/news/98122217144/>

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

۴- پیشنهادها:

- آنچه در شوک‌ها مهم است مقیاس^۱، مدت^۲ و ماندگاری^۳ آن است (di Mauro, 2020). مقیاس شوک بسته به گستره فراگیری و شیوع بیماری دارد و اینکه اعمال محدودیت بر آن منطقه الزامی است. اگر چه نرخ مرگ و میر کروناویروس کمتر از ویروس‌هایی چون ابولا، سارس و برخی ویروس‌های فراگیر دیگر است ولی نرخ شیوع آن بیشتر است. بنابراین ویروس کرونا ویروسی بسیار مسری با نرخ کشندگی کم است. از این رو در کل می‌تواند با نرخ مرگ و میر کمتر ولی تعداد مطلق مرگ و میر بیشتر ایجاد کند. مدت و ماندگاری شوک کروناویروس کاملاً مرتبط با زنجیره شیوع این بیماری است به عبارتی هرچه زنجیره شیوع متصل‌تر باشد، شوک دارای ماندگاری و زمان بیشتری است. و هر اقدامی که سبب گسست در زنجیره شیوع شود، ماندگاری و مدت زمان شوک کروناویروس را کاهش می‌دهد. بنابراین اقدامات مهار مانند کاهش روند کار، محدودیت در جلسات و سفر یکی از مهمترین اقدامات ممکن جهت ایجاد گسست در زنجیره در راستای کاهش شیوع و در نتیجه کاهش شوک است.
- در راستای گسست زنجیره ارتباطی اولین راهکار قرنطینه است. قرنطینه کامل، مانند آنچه در چین انجام شد، اقدامی است که سبب توقف کامل تولید و مصرف در یک دوره کوتاه‌مدت شده ولی زنجیره شیوع را به شدت دچار گسست می‌کند. این شیوه در یک منطقه محدود قابل اجرا بوده و دوره قرنطینه کوتاه باید باشد. از این رو این شیوه در شروع بیماری که هنوز ویروس فراگیر نشده و در یک محدوده خاص وجود دارد ممکن است. این سیاست مثلاً برای ایران در ۳۰ بهمن ۱۳۹۸ حداکثر تا ۱ اسفندماه ۱۳۹۸ در خصوص قرنطینه شهر قم کارایی داشت و در حال حاضر کارایی ندارد. در حال حاضر ارائه راهکارهای محدودیت فعالیت بهترین راهکارهای شکست زنجیره شیوع است. مثل محدودیت در رویدادها، مثلاً فرانسه برای مقابله با کروناویروس در ۲۹ فوریه ۲۰۲۰ تمامی تجمع‌های بالای ۵۰۰۰ نفر را در این کشور ممنوع اعلام کرد و در ۸ مارچ این محدودیت را به تجمع‌های بالای ۱۰۰۰ نفر رساند^۴. یا براساس مقررات سنگاپور، افرادی که از سفر به چین به کشورشان باز می‌گردند باید چهارده روز در خانه‌هایشان قرنطینه خانگی شوند و در این مدت حق ندارند از خانه خارج شوند. کسانی که این مقررات را نقض کنند به شدت مجازات می‌شوند^۵. بخشی از این

۱ . scale

۲ . duration

۳ . persistence

۴ . <https://www.businessinsider.com/france-bans-public-events-with-over-5000-people-confined-space-2020-2>

<https://www.france24.com/en/20200308-france-bans-gatherings-of-more-than-1-000-people-to-contain-coronavirus>

۵ . <https://www.yjc.ir/fa/news/7250865>

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

محدودیت‌ها در ایران نیز اجرا شده مثلاً توقف نماز جمعه یا بسته شدن حرم حضرت شاه چراغ در شیراز، یا اعمال محدودیت و فعالیت‌های اصناف در استان فارس. در اینجا لازم است که برخی دیگر از رویدادها از جمله چهارشنبه سوری و جشن‌های عید نوروز امسال غیر قانونی اعلام شده و پس از اطلاع‌رسانی، آموزش و فرهنگ‌سازی با هر گونه تجمع در هر موضوعی برخورد قاطع شود. مثلاً برای کسانی که بیمار هستند و الزام به قرنطینه خانگی برای آنها وجود دارد، در صورت شکستن قرنطینه با توجه به لزوم هماهنگی مجازات و جرم حکم قتل لحاظ شود چون این افراد می‌توانند سبب گسترش ویروس و مرگ سایرین شوند.

- نکته دیگر در خصوص سیاست خارجه و وظایف کشورها در برابر هم است. در خصوص این ویروس با توجه به سرعت انتشار بالا و اثرات سرریز زیاد آن صرف بستن کشور خود حل مشکل نمی‌کند، بلکه باید همه کشورها برای حل مساله در تمامی دنیا تلاش کنند. به عبارتی همکاری یکپارچه جهانی در بهداشت عمومی برای مقابله با تهدید کرونا لازم است. زیرا هیچ کشوری از ورود این ویروس و شیوع آن در امان نخواهد بود، از جنوب شرق آسیا گرفته تا اروپا و آمریکا، بنابراین اگر کشوری بخواهد خود را مصون دارد راه اصلی آن حذف ویروس از دنیا است. اینکه وزیر امور خارجه ایران در انتقاد از تحریم‌های آمریکا علیه تهران توثیت کرد: «در حالی که شهروندان ما در حال جان باختن بر اثر کرونا هستند، دونالد ترامپ به شکل شریانه‌ای در حال تشدید تحریم‌های غیرقانونی ایالات متحده با هدف از بین بردن منابع مورد نیاز ایران برای مبارزه با این ویروس است. دنیا نباید بیش از این در برابر تروریسم اقتصادی ایالات متحده که اکنون تروریسم پزشکی هم به آن اضافه شده، سکوت کند»^۱. یعنی باید در حال حاضر همه کشورهای دنیا اثر تحریم‌های آمریکا در کاهش توان مقابله با بیماری کرونا در ایران را با یک وقفه بر اقتصاد خودشان بدانند و سایر کشورها نیز در حل این مشکل به ایران کمک کنند. چون این مشکل با یک دوره زمانی کوتاه مشکل مستقیم خود آنها خواهد شد. که اگر زمانی سعدی شیراز علیه الرحمه فرمود:

توکز محنت دیگران بی غمی   نشاید که نامت نهند آدمی

در خصوص این ویروس و اثرات شیوع و سرریز سریع آن باید گفت:

توکز محنت دیگران بی غمی   دمی دیگر آید به جانت غمی

- لازم به ذکر است که مبادله داوطلبانه در چارچوب بازار، مبادله‌ای بدون دستکاری غیر واقعی اعم از احتکار است. از این روست که تعیین کننده عرضه در بازار رقابت کامل و حداکثر کننده سود حتی برای انحصارگر کامل بر اساس هزینه نهایی واقعی و غیر دستکاری شده از طریق انواع احتکار و ... است. رفتار انگلی افرادی که این روزها در ایران از نیازهای مردم سوء استفاده می‌کنند و با احتکار به صورت کاذب عرضه را پایین نشان می‌دهند هیچ ارتباط به اقتصاد بازار (Market economy) و حتی سرمایه داری بازار آزاد (liberal

۱ . <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1398/12/17/2218830/>

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	گزارش کارشناسی شورای پژوهشی	اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز
تاریخ:		

market capitalism) ندارد. از این روست که با این رفتارها باید با شدت بالا برخورد شود. زیرا مجدداً با توجه لزوم هماهنگی مجازات و جرم، مجازات افرادی که با احتکار وسایل بهداشتی زمینه ساز شیوع یک بیماری کشنده و افزایش مرگ و میر در کشور هستند، قطعاً مجازات یک قتل عمد است.

- در راستای جلوگیری از فشارهای مالی و حقیقی اقتصاد دولت نقش مهمی دارد. اطمینان بانک مرکزی و وزارت اقتصاد و دارایی از عدم سقوط اقتصاد در صورت ادامه بیماری اهمیت زیادی دارد. برخی مطالعات نشان داده در مواجهه اقتصادی با کروناویروس سیاست‌های مالی اهمیت بیشتری نسبت به سیاست‌های پولی دارد. شواهدی نیز نشان داده کشورهای هنگ کنگ و سنگاپور دست به طراحی یک بسته محرک مالی برای تحریک تقاضا و افزایش اعتماد در نظر گرفتند که سیاست‌های موفق بوده است. مثلاً این بسته برای سنگاپور حدود ۲ درصد از GDP آن است (di Mauro, 2020). همانطور که در جدول (۳) بیان شده مهمترین آسیب مستقیم از کروناویروس در ایران به فعالیت‌های عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت، فعالان حوزه حمل و نقل و فعالیت‌های پشتیبانی حمل و نقل، فعالیت‌های پست و پیک، فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا مانند اقامتگاه‌ها و رستوران‌ها و فعالان حوزه آموزش می‌رسد. در این خصوص لازم است بسته‌های حمایتی از فعالان این مشاغل، خصوصاً فعالان با ابعاد فعالیت کوچک و متوسط که آسیب جدی می‌بینند ارایه شود. بسته‌هایی شامل بخشش عوارض صنفی توسط شهرداری‌ها، بخشش مالیات‌های این دوره، ارائه فرصت برای بازپرداخت اقساط بانکی، ارائه فرصت برای پرداخت هزینه‌های آب، برق، گاز و تلفن، ارائه فرصت برای پرداخت حق بیمه‌ها و پرداخت وام با بهره پایین برای تامین گردش مالی مورد نیاز بنگاه‌های آسیب دیده. از طرفی حدود ۲۵ درصد ارزش افزوده و بخش بیشتری از اشتغال کشور و استان مربوط به بخش‌های عمده فروشی و خرده فروشی، تعمیر وسایل نقلیه موتوری و موتور سیکلت، فعالان حوزه حمل و نقل و فعالیت‌های پشتیبانی حمل و نقل، فعالیت‌های پست و پیک، فعالیت خدماتی مربوط به تامین جا و غذا مانند اقامتگاه‌ها و رستوران‌ها و فعالان حوزه آموزش است. از این رو خانوارهای زیادی از محل آسیب این فعالیت‌های آسیب اقتصادی جدی می‌بینند بنابراین تامین مالی موقت خانوارهای آسیب‌پذیر از طریق پرداخت یارانه هدفمند در بازه زمانی شیوع تا فرکش کردن بیماری ضرورت دارد.
- همانطور که بیان شد شاخص نیاز بالقوه به بستری حاصل از تعداد ابتلا منهای مجموع تعداد بهبود یافته و تعداد فوتی است. این شاخص نشان می‌دهد ظرفیت بالقوه بستری و درمانی بیمارستانی مورد نیاز در کشور برای مقابله با بیماری چه وضعیتی دارد. بر اساس این شاخص نیز به صورت روزانه نیاز بالقوه به خدمات درمانی بیمارستانی در حال افزایش است. اگر این نیاز بالقوه از ظرفیت بالفعل و موجود بیمارستانی کشور بیشتر شود دچار کشور دچار بحران درمانی شده و نرخ مرگ و میر ناشی از بیمار سرعت بیشتری می‌گیرد. متأسفانه در حال حاضر این شاخص نیز افزایشی بوده و برنامه‌ریزی دقیق و رصد روزانه برای ایجاد ظرفیت‌های

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	<p style="text-align: center;">گزارش کارشناسی شورای پژوهشی</p>	<p style="text-align: center;">اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز</p>
تاریخ:		

جدید درمانی از طریق افزایش بودجه یا مشارکت سایر نهادها به حوزه درمان را الزامی می‌کند. البته امکانات نیروی‌های نظام کشور از جمله سپاه و ارتش در ایجاد بیمارستان‌های موقت با توجه به روند فعلی شاخص نیاز بالقوه به بستری یک مزیت راهبردی است. یک راهکار دیگر جبران عدم تطبیق نیاز بالقوه به بستری با ظرفیت‌های بالفعل درمانی کشور، افزایش آموزش در خصوص قرنطینه خانگی افراد مبتلا شده به کرونا است.

- ارائه برنامه‌های امید بخش به فعالین حوزه‌های اقتصادی اعم از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، فعالین بخش‌های تعطیل شده یا آسیب‌دیده و به طور خاص گردشگران و کسب و کارهای فعال در حوزه گردشگری کشور برای برگشت سریع به شرایط قبل از شیوع پس از رفع مشکلات در شرایط فعلی ضروری است.

کد مدرک: SCCIM-FR-009-00	<p style="text-align: center;">گزارش کارشناسی شورای پژوهشی</p>	<p style="text-align: center;">اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی شیراز</p>
تاریخ:		

منابع:

- عباسی، عباس و محمدی، سحرسادات (۱۳۹۸). تحلیل و پیش‌بینی روند مبتلایان به کرونا ویروس در ایران. شورای پژوهشی اتاق بازرگانی شیراز، گزارش شماره ۷.
- گزارش عملکرد تجارت خارجی ایران (۱۳۹۷). وزارت صمت. سازمان توسعه تجارت ایران. دفتر برنامه‌ریزی تجاری-گروه آمار.
- McKibbin, W & Fernando, R. (2020). The economic impact of COVID-19. In *Economics in the Time of COVID-19* (pp. 45-51). A CEPR Press VoxEU.org eBook.
- di Mauro, B. W. (2020). Macroeconomics of the flu. In *Economics in the Time of COVID-19* (pp. 31-35). A CEPR Press VoxEU.org eBook.
- Boone, L. (2020). Tackling the fallout from COVID-19. In *Economics in the Time of COVID-19* (pp. 37-44). A CEPR Press VoxEU.org eBook.
- Arezki, R. & Nguyen, H. (2020). Novel coronavirus hurts the Middle East and North Africa through many channels. In *Economics in the Time of COVID-19* (pp. 53-58). A CEPR Press VoxEU.org eBook.
- <https://www.businessinsider.com/france-bans-public-events-with-over-5000-people-confined-space-2020-2>
- <https://www.france24.com/en/20200308-france-bans-gatherings-of-more-than-1-000-people-to-contain-coronavirus>
- <https://www.yjc.ir/fa/news/7250865>
- <https://www.tasnimnews.com/fa/news/1398/12/17/2218830/>
- <https://www.ecdc.europa.eu/en/geographical-distribution-2019-ncov-cases>
- <https://www.eia.gov/outlooks/steo/realprices/>